

Quick scan natuur De Pauw, Graft- De Rijk

Toetsing wet- en regelgeving van natuur

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 11 juli 2011

Verantwoording

Titel : Quick scan natuur De Pauw, Graft- De Rijk
Subtitel : Toetsing wet- en regelgeving van natuur
Projectnummer : 292627
Referentienummer :
Revisie : 01
Datum : 11 juli 2011

Auteur(s) : ing S.J. Roodzand
E-mail adres : sandra.roodzand@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing M. Kolen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Het plangebied	4
2	Wet- en regelgeving van natuur.....	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Natuurbeschermingswet	6
2.3	Natuurbeleid.....	7
2.4	Flora- en faunawet	7
3	Inventarisatie natuurwaarden en effecten.....	10
3.1	Inleiding.....	10
3.2	Voorgenomen ontwikkeling.....	10
3.3	Natuurbeschermingswet	10
3.4	Ecologische Hoofdstructuur	11
3.5	Inventariseren beschikbare gegevens	12
3.6	Oriënterend veldbezoek.....	12
3.7	Planten	12
3.8	Zoogdieren	12
3.9	Vogels	14
3.10	Vissen	14
3.11	Amfibieën en reptielen	15
3.12	Overige soorten	15
4	Toetsing, conclusies en aanbevelingen.....	16
4.1	Toetsing Natuurbeschermingswet	16
4.2	Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	16
4.3	Toetsing Flora- en faunawet.	16
4.4	Conclusies.....	16
4.5	Aanbevelingen	17
	Literatuurlijst	19

Bijlage 1: Stedenbouwkundig plan

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Gemeente Graft- De Rijk is voornemens om nieuwe woningbouw te realiseren in Oeverpark De Pauw in de Rijk. Het huidige park de Pauw gaat hierbij deels op de schop en word nieuwe bebouwing gerealiseerd. Grontmij is gevraagd om een Quick scan natuur uit te voeren om de (on)mogelijkheden met betrekking tot natuur in kaart te brengen.

De natuurwetgeving schrijft voor om, voorafgaand aan een ontwikkeling, een inschatting te maken van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. In deze Quick scan wordt, op basis van bestaande informatie en een veldbezoek, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

1.2 Het plangebied

Het plangebied De Pauw bevindt zich aan de oostzijde van de dorpskern De Rijk. Het plangebied bestaat uit een klein parkje met een trapveldje, halfpipe, speeltuin, picknicktafels, paardenweide, sportvelden, sporthal en enkele bosplantsoenen. Ten noorden van het plangebied bevindt zich een jachthaven en ten oosten loopt de Beemsterringvaart. Ten zuiden van het gebied bevinden zich sportvelden en een sporthal. Binnen het park is tevens een stuk rietland aanwezig dat voorheen toegankelijk was, thans zijn de toegangen/ bruggetjes gesloopt waardoor het terrein niet toegankelijk is. Door het gehele gebied lopen wandelpaden, honden worden voornamelijk naast de sportvoorzieningen uitgelaten. De bomen binnen het plangebied zijn vrij jong en hebben een stamdiameter < 30 cm.

In figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven en in figuur 2 zijn foto's van het plangebied weergegeven.

Figuur 1: Begrenzing plangebied 'De Pauw'.

Figuur 2: Foto's van het plangebied d.d. 21-10-2009.

2 Wet- en regelgeving van natuur

2.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

2.2 Natuurbeschermingswet

Handelingen die leiden tot (significante) negatieve effecten op de natuurwaarden binnen Natura 2000-gebieden mogen niet plaatsvinden zonder vergunning (artikel 19d, eerste lid).

Voor alle Natura 2000-gebieden worden beheerplannen opgesteld, waarin wordt vastgesteld hoe en wanneer de doelen voor een gebied gehaald worden (instandhoudingdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer), die geen significante schade toebrengen aan de natuurwaarden, worden in een beheerplan opgenomen. Voor deze activiteiten dient een toetsing bestaand gebruik te worden uitgevoerd, waarbij de bestaande activiteiten ingedeeld zijn in één of meerdere categorieën:

1. Gebruiksvorm in beheerplan zonder wijzigingen/maatregelen;
2. Gebruiksvorm in beheerplan met wijzigingen/maatregelen;
3. Gebruiksvorm niet in beheerplan, vergunningsprocedure;
4. Gebruiksvorm niet in beheerplan.

Als het project niet is vermeld in het beheerplan en niet kan worden beschouwd als “bestaand gebruik”, betekent dat na moet worden gegaan in hoeverre een vergunning nodig is door middel van een voortoets. Het toetsingsschema in bijlage 3 van de Natuurbeschermingswet geeft de te nemen stappen weer, doch om één en ander wat te verduidelijken daarom een korte toelichting.

De voortoets geeft een indicatie of de geplande werkzaamheden leiden tot (significante) negatieve effecten op de gekwalificeerde habitattypen en habitatsoorten aan de hand van checklists van het Regiebureau Natura 2000. De volgende uitkomsten zijn mogelijk:

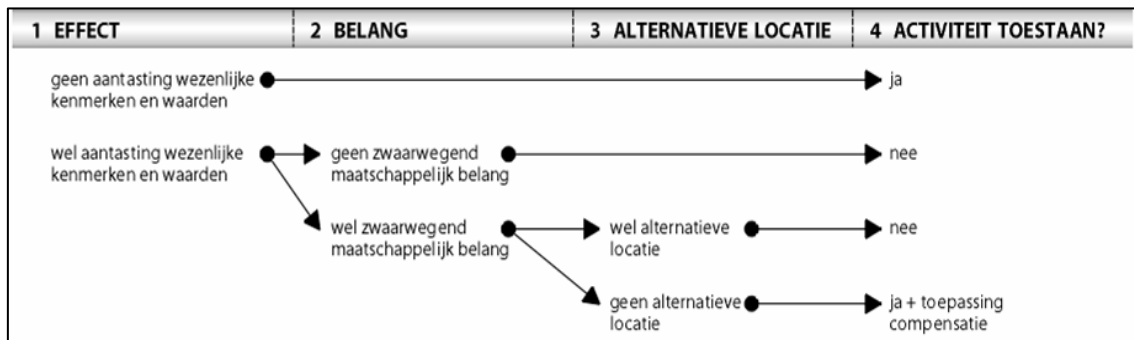
1. *Geen te verwachten negatieve effecten*, een vergunning is niet nodig.
2. *Negatief, niet significant effect verwacht*. In deze situatie wordt een verslechteringtoets voorgeschreven. Dit is een verdieplingslag van de voortoets met tevens hierin een voorstel voor mitigerende maatregelen. Deze toets heeft twee uitkomsten:
 - a. *De verslechtering is aanvaardbaar*, de vergunning wordt door bevoegd gezag verleend.
 - b. *De vergunning is niet aanvaardbaar*, de vergunning wordt geweigerd.
3. *Significant negatief effect verwacht*. In deze situatie wordt een passende beoordeling voorgeschreven. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis en het nemen van mitigerende maatregelen worden alle aspecten van de activiteit op zichzelf en in combinatie van cumulatieve activiteiten of plannen getoetst. De passende beoordeling heeft drie uitkomsten:
 - a. *Er treedt geen verslechtering op*, een vergunning is niet nodig.
 - b. *Er treedt een niet significante verslechtering*, vergunning wordt verleend.
 - c. *Er treedt een significant effect op*, dan wordt een ADC-toets voorgeschreven bestaande uit een onderzoek naar Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compensatie van de verloren gaande waarden. Er zijn dan twee situaties:

- i. *Het voldoet aan de ADC-voorwaarden*, vergunning wordt verleend.
- ii. *Het voldoet niet hieraan*, vergunning wordt geweigerd.

2.3 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het 'nee, tenzij principe'. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS gebied dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies in kwaliteit en oppervlak dient te worden gecompenseerd.

2.4 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermt. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelde beschermt. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend. Buiten de broedperiode betreft bescherming van vogels vooral de vaste verblijfplaatsen van standvogels zoals uilen, huismus en buizerd. Die zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Er is geen ontheffing mogelijk bij "een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling", noch in het geval van "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten" (Ministerie LNV, augustus 2009).

Coalitie biodiversiteit 2010

Natuur staat op veel plaatsen in Nederland en ook elders onder druk. Door het intensieve gebruik van onze omgeving verdwijnen steeds meer soorten. Maar een gezond ecosysteem wordt juist gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Deze rijkdom aan soorten is voor mensen van groot belang. Grontmij levert een bijdrage aan het behoud van soortenrijkdom en maakt deel uit van de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Natuur komt niet alleen voor in natuurgebieden, maar grote diversiteit wordt ook vaak aangetroffen in tuinen, parken en bouwterreinen! Om de natuurwaarden te behouden en te versterken hebben het rijk en de provincies herstelopgaven geformuleerd. Het voornemen is om de achteruitgang van de biodiversiteit stop te zetten. Hiertoe heeft de Coalitie Biodiversiteit 2010 het Verdrag van Amersfoort ondertekend. De coalitie bestaat uit provincies, gemeenten, NGO's en bedrijven. Grontmij Nederland B.V. tekenende in november 2009 als eerste advies- en ingenieurbureau het Verdrag van Amersfoort en behoort tot de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Door het Verdrag te ondertekenen geeft de ondertekenaar aan zich actief te zullen inspannen om de biodiversiteit te verhogen. Grontmij neemt dan ook graag het initiatief binnen projecten om zoveel mogelijk aan de biodiversiteit bij te dragen. Hierbij kunt u denken aan het opzetten van ecologische knelpuntenanalyses, het adopteren van een voor de gemeente karakteristieke plant- of diersoort en natuurbeheerplannen voor parken en bedrijfsterreinen. Deze projecten richten zich niet alleen op natuurgebieden maar ook op binnenstedelijke wijken, industrieterreinen, kantorenpark of intensieve agrarische gebieden. Vaak kunnen door kleine aanpassingen of toevoegingen in een project, zoals aangepast bermbeheer, speciale armaturen van lichtmasten, faunapassages en natuurvriendelijke oevers, al winst worden behaald voor de biodiversiteit. Onder de aanbevelingen geven wij dan ook alvast een voorshot op de mogelijkheden om in het kader van dit project de biodiversiteit te versterken!

3 Inventarisatie natuurwaarden en effecten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanwezige natuurwaarden in het plangebied beschreven. Vervolgens worden de effecten van de geplande werkzaamheden op deze natuurwaarden uitgewerkt. Negatieve effecten kunnen in algemene zin bestaan uit:

- vernietiging: leefgebied/vaste verblijfplaatsen verdwijnen;
- verstoring: planten of dieren, hun verblijfplaats of voedselgebied ondervindt verstoring als gevolg van werkzaamheden of gebruik;
- versnippering: migratie van soorten wordt bemoeilijkt, waardoor populaties worden geïsoleerd;
- vermesting: het voedselrijker worden van voedselarme situaties;
- verdroging: het droger worden van natte situaties;
- verontreiniging: afvoeren van afvalstromen.

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

Binnen het plangebied De Pauw in De Rijk bestaat het voornemen om 118 nieuwe woningen te realiseren, met circa 20 woningen per hectare. De bestaande sportaccommodaties blijven gehandhaafd maar worden deels vernieuwd en opgeknapt. Rondom de nieuwe woningbouw wordt een zone met veel groen en water gerealiseerd. In bijlage 1 is het stedenbouwkundig ontwerp van de toekomstige situatie weergegeven.

3.3 Natuurbeschermingswet

Binnen een straal van vier kilometer van het plangebied bevinden zich de Natura 2000-gebieden Eilandspolder en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, zie figuur 4. Binnen deze straal bevinden zich geen Beschermde Natuurmonumenten.

Het voornemen bestaat onder andere uit het realiseren van nieuwe woningbouw. Het plangebied bevindt zich op een afstand van nog geen kilometer van het Natura 2000-gebied Eilandspolder. De voorgenomen plannen vinden dus niet plaats binnen het Natura 2000-gebied er treedt dan ook geen negatieve effecten op habitattypen. Via externe werking kunnen werkzaamheden echter wel verstoring veroorzaken op vogels en habitatsoorten welke vanuit instandhoudingdoelstellingen voor het gebied zijn aangewezen.

Het plangebied biedt potentieel leefgebied voor de noordse woelmuis, welke tot doel is gesteld binnen de Eilandspolder en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. De nieuwe inrichting van het plangebied zal naar verwachting de natuurwaarden binnen de Natura 2000-gebieden niet versterken maar het plangebied kan wel een stapsteen vormen tussen beide Natura 2000-gebieden, waardoor de migratie tussen beide gebieden wordt versterkt. In dit kader heeft het dan ook de voorkeur om het stuk rietland te behouden en mogelijk uit te breiden.

Figuur 3: Ligging Natura 2000-gebied (geel) nabij plangebied (rood)

3.4 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebied, zie figuur 5. De voorgenomen plannen hebben ook geen externe negatieve werking op het functioneren van de Ecologische Hoofdstructuur.

In figuur 5 is de bestaande begrenzing uit de Structuurvisie welke reeds is vastgesteld weergegeven. Provincie Noord-Holland heeft hierop een patiëntie herziening van herbegrenzing, welke naar verwachting in mei wordt vastgesteld. Na deze mogelijke herbegrenzing zullen er gezien de toekomstige begrenzing omtrent het plangebied vooralsnog geen wijzigingen plaatsvinden.

Figuur 4: Ligging Ecologische Hoofdstructuur nabij plangebied (rood) (bron: Structuurvisie vastgesteld door PS 21 juni 2010).

3.5 Inventariseren beschikbare gegevens

Er zijn gegevens over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten opgevraagd bij het 'Natuurloket' (internetpagina's kilometerhok 118-507) daarnaast zijn verspreidingskaarten van het HHNK, RAVON, VZZ en Vlinderstichting geraadpleegd. Als aanvulling hierop heeft (21-10-2009) een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden. Zie bijgevoegde literatuurlijst voor compleet overzicht van geraadpleegde bronnen.

3.6 Oriënterend veldbezoek

Tijdens het oriënterend veldbezoek is het plangebied De Pauw in Graf- De Rijk (21-10-2009) bezocht. Tijdens dit veldbezoek is op basis van expert- judgement, vastgesteld of geschikt habitat aanwezig is voor beschermde soorten. Dit veldbezoek is uitgevoerd door ecoloog S. Roodzand.

3.7 Planten

Bij het natuurloket zijn geen waarneming bekend van beschermde plantensoorten binnen het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen. Ten behoeve van de nieuwe ontwikkeling zal een groot deel van de bestaande vegetatie worden verwijderd. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de vegetatie uit algemene soorten bestaat voor het grootste deel bestaat het plangebied uit graslanden met enkele bosplantsoenen. De oevers van de waterpartijen bezitten steile overgangen van land naar water, hierdoor ontbreekt (grotendeels) oeverbeplanting. Binnen het plangebied komen naar verwachting geen zwaar beschermde plantensoorten voor. In dit kader treden geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere maatregelen te worden getroffen.

3.8 Zoogdieren

Bij het natuurloket is één waarneming bekend van een zoogdier binnen het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om één tabel 2/3 soort, dit zijn zwaar beschermde soorten zoals waterspitsmuis, noordse woelmuis en vleermuizen. In verspreidingskaarten van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is weergegeven dat waterspitsmuis 'zeker

aangetroffen vanaf 2000' en de noordse woelmuis 'waarschijnlijk aanwezig vanaf 2000'. De schaal van deze verspreidingskaarten is echter vrij groot (5 bij 5 km).

De waterspitsmuis leeft in de oeverzone. Ze hebben een ondiep gangenstelsel en verblijfplaatsen in holtes tussen stenen en wortels van bomen. De soort verplaatst zich via de oevers. De waterspitsmuis voedt zich met ongewervelde, kleine vissen, kikkers, kikkerlarven en aas.

Het leefgebied van de noordse woelmuis bestaat uit rietlanden, moerassige, natte en extensieve gebruikte hooi- en weilanden nabij water. De oevers langs de waterpartijen hebben een steil talud en bieden geen geschikt habitat voor noordse woelmuis en waterspitsmuis. Het stuk rietland kan daarentegen mogelijk wel geschikt leefgebied bieden. De opgaande rietruigte biedt optimaal leefmilieu voor de noordse woelmuis en voldoende verblijfmogelijkheden voor de waterspitsmuis. Daarnaast wordt het terrein niet of nauwelijks betreden door recreanten waardoor geen verstoring optreedt. Naar verwachting biedt het stuk rietland optimaal leefgebied voor muizen. Het heeft de voorkeur om het stuk rietland te behouden in de huidige vorm. Gezien het voorontwerp zal echter een deel van het rietland verdwijnen, om deze reden dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van muizen. Indien uit dit nader onderzoek naar voren komt dat daadwerkelijk waterspitsmuis en noordse woelmuis voorkomen, dient ontheffing van Flora- en faunawet te worden aangevraagd en compenserende maatregelen worden getroffen. Op basis van de resultaten van aanvullend onderzoek, kan worden vast gesteld (of en) welke compenserende maatregelen moeten worden getroffen. Geschikte periode voor nader onderzoek naar muizen loopt globaal van augustus- september.

Naast de zwaar beschermde muizen kunnen binnen plangebied ook vleermuizen voorkomen. Hieronder is een tabel opgenomen met vleermuissoorten in de regio van De Rijk kunnen voorkomen. In deze tabel is tevens weergegeven welke functie het plangebied voor de soorten in kan nemen.

Tabel 1: Voorkomen vleermuizen in regio De Rijk

Functie → Soort ↓	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Zwermlocatie	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Migratieroute	Foerageergebied
Baardvleermuis						x		x
Brandts vleermuis								
Ingekorven vleermuis								
Franjestaart						x		x
Bechstein vleermuis								
Vale vleermuis								
Watervleermuis						x		x
Meervleermuis						x		x
Gewone dwergvleermuis						x		x
Ruige dwergvleermuis						x		x
Rosse vleermuis						x		x
Bosvleermuis								
Laatvlieger						x		x
Tweekleurige vleermuis						x		x
Gewone grootoorvleermuis						x		x
Grijze grootoorvleermuis								

Vliegroute= route welke wordt afgelegd tussen verblijfplaats en foerageergebied

Migratieroute= route welke wordt afgelegd tussen zomer- en winterverblijf

Bron: VZZ, 2009

De bomen binnen het plangebied zijn vrij jong en hebben om deze reden een stamdiameter < 30 cm. De bomen lijken daarom niet geschikt om te kunnen functioneren als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

Vleermuizen kunnen wel vliegend en foeragerend gebruik maken van het plangebied. Naar verwachting vormt de Ringvaart een belangrijke vliegroute voor de meervleermuis en de water-vleermuis. Daarnaast vormen de bomen binnen het plangebied vliegroute en/of foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Baardvleermuis, franjestaart en gewone grootoorvleermuis zijn meer gebonden aan bosrijkere gebieden of hogere zandgebieden en worden om deze reden minder snel verwacht binnen het plangebied.

Ten behoeve van de vleermuizen heeft het de voorkeur om de bosplantsoenen zo veel mogelijk te houden of opnieuw groen aan te brengen. De luwere zones van de plantsoenen trekken veel insecten aan waar de vleermuizen op kunnen jagen. Gezien het voorontwerp zal een groot deel van het bosplantsoen verdwijnen. Alleen het groen langs de randen van het terrein blijft behouden en kan plaatselijk worden aangevuld (nieuwe aanplant). Vanuit het waterschap is het echter niet toegestaan om nieuwe bomen in/ op de waterkering (< 30 meter vanuit waterlijn) aan te planten. Dit betekent dat er geen nieuwe bomen aan de noord en oostzijde van het plangebied worden aangebracht. Aan de zuid en westzijde van het plangebied is dit wel mogelijk. Daarnaast worden nieuwe, brede watergangen aangebracht. De watergangen grenzen deels aan de toekomstige tuinen (particulier). De overige watergangen, langs de randen, kunnen worden ingericht met natuurvriendelijke oevers (aanbeveling). De brede watergangen met natuurvriendelijke oever bieden lijnelementen waar vleermuizen op kunnen oriënteren tijdens het vliegen.

Het aanbrengen van verlichting kan negatieve effecten hebben op vliegroutes en foerageergebied, de meeste vleermuizen zijn hiervoor namelijk zeer gevoelig. Om verstoring van licht te voorkomen wordt aanbevolen om gebruik te maken van speciale armaturen die verstrooiing van het licht zoveel mogelijk te voorkomen en daarnaast gebruik te maken van warme lichtkleuren. Bolvormige lantaarns moeten worden voorkomen, vormgeving straalt namelijk alle kanten op.

3.9 Vogels

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van broedvogels binnen het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen. Het park met name de plantsoenen en het rietland biedt optimaal broed gebied waar vogels zoals koolmees, roodborst, turkse tortel, heggemus, vink, putter, oeverzwaluw, huiszwaluw, zanglijster, fitis, tijftjaf, ekster, merel, spreeuw, meerkoet, wilde eend en waterhoen tot broeden komen.

Tijdens het veldbezoek is in één van de plantsoenen een oud eksternest aangetroffen. Dergelijke nesten worden vaak door jaarrond beschermde uilen of roofvogels gebruikt, deze soorten zijn niet in staat zelf een nest te bouwen. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat het nest niet meer in gebruik is. Tijdens het veldbezoek zijn geen overige nesten of holtes van jaarrond beschermde vogels aangetroffen.

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (circa 15 maart – 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden, waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet). De kapwerkzaamheden en het verwijderen van de vegetatie dient buiten het broedseizoen plaats te vinden.

3.10 Vissen

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten binnen het betreffende kilometerhok. Uit verspreidingskaarten van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier komt naar voren dat mogelijk de beschermde vissoorten bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad binnen deze regio voorkomen.

De rivierdonderpad is vrij standvast en komt voor in watergangen met een stenige bodem (puin), het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de rivierdonderpad en wordt hier dan ook niet verwacht.

De bittervoorn en de kleine modderkruiper komen vrij algemeen voor in Noord-Holland. Waarbij de bittervoorn vaak wordt aangetroffen in watergangen met een rijke watervegetatie waar hij voedsel en beschutting vindt. Het voorkomen van de bittervoorn is daarnaast afhankelijk van het voorkomen van de zoetwatermossels (symbiose). Tijdens het veldbezoek is op de oever een schelp van een zoetwatermossel aangetroffen. De kleine modderkruiper wordt in uiteenlopende watertypen aangetroffen met een voorkeur voor schone en heldere wateren.

Er wordt een deel van de bestaande watergangen gedempt, hierbij gaat leefgebied van vissen verloren daarnaast treedt bij de werkzaamheden in de (natte) oeverzone verstoring op. Om deze reden dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van vissen. Met name de watergangen rondom het rietland lijken geschikt leefgebied te bieden voor beschermde vissoorten. In de eindsituatie wordt nieuwe en meer leefgebied voor de vissen terug gebracht. In de eindsituatie wordt meer water gegraven dan nu in de huidige situatie aanwezig is. Daarnaast worden mogelijk langs de brede watergang aan de rand van de woonwijk natuurvriendelijke oevers aangelegd. Dit betekent tevens een verbetering van het leefgebied.

Indien tijdens het aanvullend onderzoek beschermde vissoorten worden aangetroffen, dient ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Om de negatieve effecten tijdens de werkzaamheden te beperken kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen. Deze mitigerende maatregelen kunnen worden meegenomen in eventuele ontheffingsaanvraag. Een aantal mitigerende maatregelen zijn als volgt:

- De werkzaamheden buiten de kritische periode van voortplanting uit te voeren. Voortplantingseizoen van bittervoorn en kleine modderkruiper loopt globaal van april- juni.
- Daarnaast geldt dat richting open water moet worden gewerkt, zodat vissen ten alle tijden vluchtmogelijkheid hebben.
- Bij het dempen van de watergangen, dient dit deel te worden afgedamd en leeggepompt. Alle vissen in het afgedamde deel worden vervolgens afgevangen en buiten het werkgebied uitgezet. Ditzelfde geldt voor de zoetwatermossels.
- Deze werkzaamheden dienen onder begeleiding van een ter zake kundige op het gebied van vissen plaats te vinden.
- In de eindsituatie moet het plangebied weer geschikt worden gemaakt als leefgebied voor bittervoorn en kleine modderkruiper. De aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de randen van de wijk, draagt positief bij aan het leefgebied van diverse vissen. In de natuurvriendelijke oevers ontstaat een rijkere watervegetatie waar vissen hun kuit op af kunnen zetten en voldoende voedsel en schuilgelegenheden vinden.

3.11 Amfibieën en reptielen

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van amfibieën binnen het betreffende kilometerhok. Rondom de watergangen in het gebied kunnen algemene soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander voorkomen.

Dit zijn alle algemene tabel 1 soorten, in het kader van ruimtelijk ontwikkelingen geldt een algemene vrijstelling op deze soorten. Om het leefgebied van amfibieën binnen het plangebied te verbeteren heeft het de aanbeveling om een poel aan te leggen.

Er zijn geen waarnemingen bekend van reptielen, gezien de inrichting van het gebied worden deze hier ook niet verwacht. De nieuwe inrichting van het plangebied zal naar verwachting hier ook geen bijdragen aan kunnen leveren.

3.12 Overige soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde soorten. Gezien het beheer en de inrichting van het gebied worden deze hier ook niet verwacht.

4 Toetsing, conclusies en aanbevelingen

4.1 Toetsing Natuurbeschermingswet

Binnen een straal van vier kilometer bevinden zich de Natura 2000-gebieden Eilandspolder en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. De voorgenomen werkzaamheden vinden hebben geen externe negatieve werking op nabij gelegen Natura 2000-gebieden. In dit kader treden geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

4.2 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben ook geen externe negatieve werking op deze gebieden. In dit kader treden geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

4.3 Toetsing Flora- en faunawet.

Voor alle soorten van tabel 1 Flora- en faunawet geldt in het kader van ruimtelijke ingrepen een algehele vrijstelling van Flora- en faunawet. Op deze soorten wordt dan ook niet verder ingegaan.

Uit de voorliggende hoofdstukken blijkt dat broedvogels, zoogdieren en vissen binnen het plangebied kunnen voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet tabel 2 en 3.

- Met betrekking tot de broedvogels moeten de versturende werkzaamheden, zoals het vergraven van terrein, buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen is per soort verschillend maar over het algemeen wordt de periode 15 maart tot 15 juli aangehouden.
- Binnen het plangebied kunnen vliegende en foeragerende vleermuizen voorkomen. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen vernietiging van leefgebied van vleermuizen tot gevolg. Het is wenselijk om de groenstructuren en lijnelementen zoveel mogelijk te behouden dan wel terug te brengen aan de rand van de wijk. Het stedenbouwkundig ontwerp voorziet hierin (zie bijlage 1).
- Het plangebied, met in het bijzonder het rieteland, biedt potentieel geschikt leefgebied voor waterspitsmuis en noordse woelmuis. beide soorten leven in de oeverfase. De bestaande oevers worden vergraven, om deze reden dient nader onderzoek te worden uitgevoerd. Indien hieruit blijkt dat daadwerkelijk beschermde muizen voorkomen, dient ontheffing van Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Vernietiging van leefgebied moet in dat geval tevens worden gecompenseerd. Op basis van (veld)onderzoekresultaten kunnen compenserende maatregelen worden vastgesteld.
- In het watersysteem kunnen de beschermde vissoorten bittervoorn en kleine modderkruiper voorkomen. Een deel van de watergangen wordt gedempt, om deze reden dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar vissen. Indien hieruit blijkt dat daadwerkelijk beschermde vissoorten voorkomen, dient ontheffing van Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

4.4 Conclusies Natuurbeschermingswet

Er hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Ecologische Hoofdstructuur

Er hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Flora- en faunawet

In tabel 1 zijn de conclusies in het kader van de Flora- en faunawet weergegeven. In de tabel is voor de tabel 2/3 soorten van de soortgroepen welke binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden, aangegeven of hiervoor aanvullend onderzoek en/of ontheffing noodzakelijk is. In de laatste kolom zijn mitigerende maatregelen opgenomen welke negatieve effecten als gevolg van de woningbouwontwikkeling zullen voorkomen.

Tabel 2: Samenvattend overzicht conclusies Flora- en faunawet van tabel 2/3 soorten.

Soortgroep	Soort	Bescherming FFW	Mogelijk effect	Aanvullend (veld)onder- zoek noodzakelijk?	Indien aan- wezig, ontheffing- aanvraag noodzake- lijk?	Mitigatie
Flora	<i>nvt</i>					
Zoogdieren	noordse woelmuis waterspitsmuis	tabel 3	verstoring en/of vernie- ting leef- gebied	ja	ja	rieteiland behouden, werkzaamheden buiten kritische periode en één richting opwerken.
Vogels	divers	tabel 3	verstoring	nee	nee	werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoe- ren
Vissen	bittervoorn kleine modderkruiper	tabel 2/3	verstoring vernietiging leefgebied	ja	ja	werkzaamheden buiten kritische periode en wer- ken richting open water
Amfibieën	<i>nvt</i>					
Reptielen	<i>nvt</i>					
Overige	<i>nvt</i>					

4.5 Aanbevelingen

Ontheffingaanvraag flora- en faunawet

Indien ten behoeve van de voorgenomen plannen negatieve effecten op zwaar beschermde soorten van tabel 2/3 optreedt, dient ontheffing te worden aangevraagd. Dit zal door middel van nader veldonderzoek onderzocht moeten worden. In deze ontheffing kunnen mitigerende maatregelen worden opgenomen welke eventuele negatieve effecten zoveel mogelijk beperken of wel geheel voorkomen. Ten behoeve van vissen en muizen kunnen de volgende mitigerende maatregelen worden aangedragen.

- Werkzaamheden dienen buiten de kritische periode van voortplanting plaats te vinden. Voor vissen is dit de periode april- juli en voor muizen maart- augustus.
- Bij het dempen van watergangen, dient de watergang te worden afgedamd en groten-deels doorgepompt. Alle vissen in het afgedamde deel worden vervolgens afgevangen en buiten het werkgebied uitgezet. Het afvangen en verplaatsen van de vissen dient onder begeleiding van een ter zake kundige plaats te vinden.
- In de eindsituatie wordt de oppervlakte aan te dempen watergangen minstens één op één teruggraven in open water. Daarnaast geldt de aanbeveling om in de eindsituatie natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Dit zou in de nieuwe brede watergangen aan de rand van de wijk kunnen worden ingericht. Natuurvriendelijke oevers vormen een geleidelijke oevergang van land naar water waar zich een rijke vegetatie kan ontwikkelen. Bittervoorn en kleine modderkruiper kunnen hier beschutting, voortplantingsbiotoop en voedsel vinden en kan het leefgebied ter plaatsen verbeteren.
- Leefgebied van de muizen zoveel mogelijk ontzien. Niet intensief maaien en vooral gefaseerd over jaren uitvoeren. Waar mogelijk lokaal laten staan van rietvegetatie (25 á 30%), zodat er langs waterlopen meer schuilmogelijkheden zijn en migratie mogelijk is. Eilandjes behouden of opnieuw aanleggen, voor een betere concurrentiepositie tegenover andere woelmuissoorten.

Biodiversiteit

Grontmij Nederland B.V. heeft de Coalitie Biodiversiteit ondertekend en heeft hiermee aangeven zich in te zetten voor behoud en verbetering van de biodiversiteit in Nederland. Om deze reden dragen wij enkele aanbevelingen aan hoe de biodiversiteit te bevordert binnen dit project. Om te voldoen aan de natuurwetgeving is uitvoering van deze aanbevelingen niet verplicht.

- Bosplantsoenen, groenstructuren en lijnelementen aan de buitenzijde van de nieuwe wijk zoveel mogelijk te behouden of opnieuw toe te passen- aan te vullen.
- Opstellen van een lichtplan en behoefte van vleermuizen.
- De oevers rondom het rietland lijken geschikt leefgebied te bieden voor beschermde muissoorten. Het is gewenst om dit rietland te behouden, als dit niet mogelijk is dient nader onderzoek te worden uitgevoerd.
- Er wordt aanbevolen om vogelbosjes aan te planten. Heesterborders en vogelbosjes bieden een kleur aan schuil- en nestplaatsen voor vogels en andere dieren. Daarnaast zijn zowel de bloemen als de vruchten dankbare voedselbronnen.

Literatuurlijst

HHNK, 2007. Beschermde soorten in het beheergebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Soortprotocollen en verspreidingskaarten. T. Damm, D. Hoozeboom en J. van de Sande, Van der Goes en Groot.

- Turbo-NDFF. beschermde soorten uit de NDFF, stand januari 2011

RAVON, 2008. Bijzondere vissoorten in Noord-Holland. Auteurs: C.W. Kuijsten, J. Kranenburg & J. Herder. Stichting RAVON Nijmegen.

Vlinderstichting; 2006. De Dagvlinders van Nederland; Verspreiding en bescherming. Auteurs; F. Bos, M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff.

VZZ, 2009. Vleermuizen en planologie; cursusmap, verspreidingskaarten. H. Limpens, J. Rege-link en R. Koelman.

Geraadpleegde internetsites

www.noord-holland.nl Kaartviewer Ecologische Hoofdstructuur;

www.waarneming.nl Locatie: De Rijk (Gemeente Graft- De Rijk);

www.rijksoverheid.nl Gebiedendatabase Natuurbeschermingswetgebieden;

www.ravon.nl

www.telmee.nl

<http://www.zoogdieratlas.nl/Provincies/NoordHolland/>

Bijlage 1

Stedenbouwkundig plan

